

13. Utterslev Landsby med torvet lå vest for gadekæret, hvor de fleste "byhuse" lå. **AAB-afdelingen blev bygget i 1995 som tæt/lav bebyggelse.** I og ved bebyggelsen ligger 2 landsbybyhuse, "**Svenskehuset**" (nu afd. Administrationskontor) og **Tages Hus**, (nu privatbolig og kirkens værested), som tidligere var landarbejderboliger fra begyndelsen af 1800-tallet. **Utterslev Kirken er opført i 1963 og Børnegården er fra 1958. Menighedshuset** bagved var den midlertidige kirke fra 1938, og den sidste del af **Utterslev Landsbys Hovedgård**, som hed Utterslevgård.

14. Vi går ned ad **Rentemestervej**, hvor den ene side er villaer mod Dortheavej og som er bygget i perioden 1918 til 2. verdenskrig. Den anden side er andelsboligforeningen Mønten som har været gennem 10 års byfornyelse. (88-98). Ved Smedetoften ud for Irma er vejen udført som et torv. En gang om ugen har der mange år været selvorganiseret loppemarked om onsdagen. Butikken er centrum af yderkanterne af **Utterslev, Nordvests erhvervsområde og Nordvests Bispebjergkv.** Modsat mod syd ved Møntmestervej er en tidligere bunkersplads ud mod Tomsgårdsvej med Kvarterløft Femkanten blevet til en flot plads. Bagved pladsen har A/B Tomsgårdshuse fået et beboerhus med Kvarterløft-hjælp i deres gårdanlæg. **Læs mere** om områdets historie i Lokalhistorisk Selskabs historiske Notater nr. 8 & 13 om Utterslev, - nr. 10 om Nordvestkvarteret og nr. 23 om Bispebjergkvarteret, - hvor det mest blev en del af Nordvestkvarteret.

Lokalhistorisk Arkiv, Bispebjerg-Nordvest i Kulturhus Bispebjerg-Nordvest, Tomsgårdsvej 35, 2400 København NV. i Lokalhistorisk Selskab for Brønshøj, Husum og Utterslev: Kontakt: Christian Kirkeby 25 26 89 17, hjemmeside: www.lokalhistorie-bhu.dk

Agendaforeningen Nordvest, Karens Hus, Kontakt: Formand Tom Jørgensen, 2.tom.joergensen@gmail.com. Hjemmeside: www.agendaforening-nordvest.dk
10 Turfoldere kan downloades herfra

tekst og rutelægning: Chr-Kirkeby, Lokalhistorisk Selskab 2009

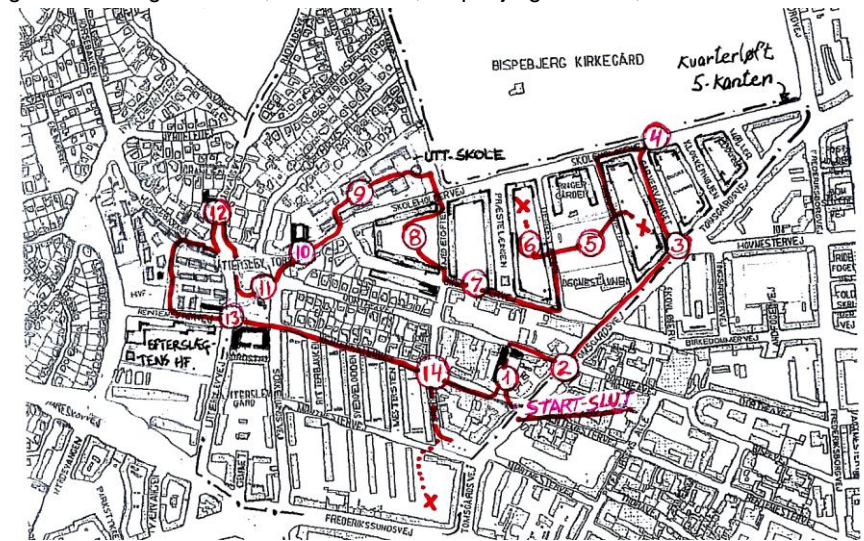
Børnekulturhuset Sokkelundlille på Utterslev Torv

Kulturhuset bispebjerg nordvest, Tidligere Kvartercentret Nordvest

Kvartervandring i Nordvest og Utterslev Fra Kulturhuset til Utterslev Gadekær og tilbage igen.

Tilrettelagt af: Lokalhistorisk Arkiv Bispebjerg-Nordvest i Lokalhistorisk Selskab for Brønshøj, Husum og Utterslev i Kulturhus Bispebjerg-Nordvest, Tomsgårdsvej 35, og Agendaforening Nordvest, i Karens Hus, Bispebjerg Bakke 8, 2400 København NV.

Turen begynder ved...

1. Kulturhuset Bispebjerg Nordvest, beliggende Dortheavej 61, var omdrejningspunkt for Kvarterløft Femkanten. Bygningerne som indeholder Kulturhuset bispebjerg nordvest, var oprindeligt en industri- og lagerbygning. Ombygningen omfattede etablering af en glastrappetårn med elevator og af rummene til kontor og undervisningsbrug samt cafe i stueetagen. Mange foreninger er i dag brugere af huset, som tillige omfatter en større foredragssal. Her har Bispebjerg Lokaludvalg til huse, med dertil hørende underudvalg og kontorer. I anledning af etablering af **Ungdomshuset**, som har fået overladt annekset beliggende ud til Dortheavej og den halve hovedfløj, Samtidig opføres på foran af Kulturhuset et **bibliotek med dertil hørende foredragssal**. I 2011/12 vil det nye bibliotek stå færdigt bygget sammen kulturhuset. Ungdomshuset har i øvrigt i bydelen på Glentevej en konkurrent på Glentevej 8B, **Bojsfabrikken** (Bojser fra Nørregade). **Projektbetegnelsen Femkanten** er opstået fordi det område byfornyelsen har omfattet har karakter af en Femkant. Projektet er nu afsluttet og man må sige, at byfornyelsesprojektet Mønten og karreerne omkring Klokkehøjen (Gravervænget og Møllerloden) har været tilfredsstillende i rimelig grad.

2. Går man ned ad Dortheavej og ser over på Tomsgårdsvej anden side, ser man hvordan mange **forskellige småkvarterer blander sig sammen**. Først møder vi **Islamisk Trossamfunds** bygning på hjørnet af Tomsgårdsvej og Dortheavej, tidligere et laboratorium, hvor man fremstillede sprit m.m. Længere

nede ser vi **plastfabrikken** med dens karakteristiske runde trappetårn. Det var oprindeligt en del af **Schoufabrikkerne** i Utterslev. Arkitekten var Kay Fisker, færdigbygget 1942-43 og 1956. Der er **erhvervs kvarteret omkring Rentemestervej**, som går helt ned til Lygten. Når man går videre ad Tomsgårdsvej mod højre ser man erhvervs kvarteret, som går hen til Møntmestervej. Vi går tilbage op lyskurven ved Birkedommervej. Her begynder det oprindelige Bispebjergkvarter, nu kaldet Nordvest "neden for (bisper-) Bjerget. Mod nordvest er "Utterslev", som er området omkring Utterslev Gadekær har vi et rent boligområde blandet med villaer og lave etagehuse (3-3½ etager) begynde med Smedetoften.

3. Gravervænget, som man finder, når man forsætter videre ad Tomsgårdsvej over lysreguleret kryds. Det har været **det mest berygtede område i Nordvestkvarteret. "Nordvest, hvor selv taxaerne bakkede ud"** (perioden ca. 1990-97) var et udsagnene om de 3 kommunale karreer mellem **Ringertoften**, i dag privat ejendom, og **Gravervænget/Møllerloddet omk. Klokkerhøjen**, opført ml. 1930 & 1932. Den sidste dobbeltkarre ejes af FSB i dag efter en stor byfornyelse. Her bor mange indvandrere af arabisk herkomst. **Ringertoften** har med kvarterløftets mellemkomst fået centralvarme og tilbudt byfornyelse til at få installeret badeværelser og nye køkkener. Over halvdelen af de ca. 414 lejligheder har taget imod dette tilbud den gang.

4. Skoleholdervej, med den karakteristiske **kirkemur**, var med i **Trafikhandlingsplan for Femkanten (Kvarterløftprojekt)** har fået flere bump, så det er blevet en "stillevej". På Skoleholdervej 15-17 lå "Klubben, Bolig Social Indsats, Degneren" som i perioden 1994-2002 var et værested for udsatte grupper, alkoholikere, narkomaner, arbejdsledige m. flere. I **Trekanten Skoleholdervej/Birkedommervej/Tomsgårdsvej** udgjorde de udsatte grupper ca. 20% af beboerne. I dag er det reduceret til en "rimelig" størrelse og mange af de udsatte har fået en ny og bedre start et andet sted i byen.

5. Vi går ned ad **Ringertoften** og smutter ind i gården ad de store dobbeltporte i **karreen**. Her er et stort grønt anlæg, som var noget nyt i 1932. I 2005 har denne **private ejendom** fået opført et **beboerhus med kvarterløftstøtte**. Der sjældent at en privat udlejningsejendom har beboerhus. Men de har også en **stærk beboerrepræsentation og velvillig ejer**. Mod vest har vi **Ringergården**, som nu er **ældreboliger (97-98)**, og som er bygget som **aldersrenteboliger 1943-45. Legepladsen Degnestavnen** var før kvarterløftet ikke for børn, grundet alkoholikere m. fl. og deres store hunde, som børnene var bange for. Det hjalp med etableringen af et **halvtag** til disse ved **Degnestavnen og "Likørstien"**. I 2002 blev den renoverede legeplads etableret, og tiltrækker mange børn og kvarterets institutioner. Det var et af de store Kvarterløftprojekter.

6. Vi drejer ind i **Skoleholdergården**, vest for legepladsen, som er **bygget i 1933 af kommunen og administreret af FSB** indtil 1997, hvor **beboerne** overtog ejendommen på **privat andelsbasis**. Med støtte fra Kvarterløft Femkanten er her

bygget et **beboerhus** i gården som blev færdig i 2003. Skoleholdergården var den første ejendom i området med **centralvarme og bad samt altaner, den gang i 1933**.

7. Degnegården er en **FSB** ejendom, bygget i **1936-37**, I en tidligere butik med indgang på hjørnet af Birkedommervej og Præstelængen har pensionistklubben **Birkeklubben lokaler**. Hertil er knyttet et **Senior Bofællesskabet**, som råder over anvisningsret til **16 boliger i stueetagen og på 1. sal.**, desuden afholder Bispebjerg Ældreråd sine møder her. På hjørnet af Birkedommervej og Smedetoften i **ejendommen Birkebo** har vi forsat i kælderens fritids- og ungdomsklubben **KUK** (Klokkegården Ungdoms Klub). som er startet i 1946.

8. Klokkergården er fra 1939 og mest kendt for sin **arkitektur (Povl Baumann & Knud Hansen)** og særligt for sit **haveanlæg af havearkitekten C. Th. Sørensen**. Find legepladsen og gå op på den og fortsæt ud til det andet runde tårn ved Skoleholdervej. C. Th. Sørensen var havearkitekt på alle de kommunale og almene byggerier. Men dette er det mest kendte.

9. Utterslev Skole blev indviet i 2002 og er kendt som en spændende ny skole. Det ses også på **vandrenden i "gårdanlægget"**, hvortil der er offentlig adgang til uden låger. Tidligere var der smerhverv og nogle særlige boliger: **De røde Barakker**, som kaldtes **"svenskehusene"** er fra 1946. Beboerne var de **"De rejsende Folk"**, som boede her og som ikke ville bo i lejligheder. Det var ikke rigtige sigøjnere, men noget "beslægtet", som man forsøgte at hjælpe til at blive fastboende. Den oprindelige **Utterslev Landsbyskole** lå på den anden side af Skoleholdervej, **Landsbyskolen**, der var bygget i **1807**, forsvandt i 1960. Før da var **Rytterskolen på Brønshøj Torv** (nuv. Museum), områdets eneste skole.

10. Den gule Gård, Lindehøj, var beliggende ud til Skoleholdervej, og som var en af Københavns ældste gårde og går tilbage til den oprindelige landsby Utterslev fra før udskiftningen og tilbage til 1200-1300-tallet. Nedrevet 2008-09 og stedet er boldbane til skolen.

11. Det store kvarterløftprojekt medførte omlægning af **Utterslev Torv og Gadekæret** til virkelig rekreativt område. Gadekæret skønnes at være fra 1600-tallet efter Svenskekrigene. **Børnekulturhuset Sokkelundlille** blev ombygget til formålet 1994-98 som beskæftigelsesprojekt. Huset var oprindelige kgl. Jagt-hytte fra 1770. Egentlig var det "horehus" for den sindssyge Kong Christian 7. Har været kaldt Tranes Hus og Schweitzerhuset.

12. På Rådvadsvej har vi ved **Torvet** Islamisk Kultur Center, som er et tidligere mejeri fra krigens tid. Her kommer fortrinsvis pakistanere og afghanere, tilknyttet den islamiske trosretning. Derefter ses på Rådvadsvej 11, stuehuset fra **Utterslevgården: Stormly**, som nu er ombygget til privat et liebhaverhus.